

Een "kunstwerkplaats" voor Hasselt

Uitbreiding stadhuis Hasselt krijgt een nieuwe bestemming.

In *De Standaard* van 2 maart j.l. meldde Geert Sels dat het voormalig Administratief Centrum (AC) van Hasselt, gelegen naast het oude stadhuis in het stadshart, een nieuwe bestemming zal krijgen als "kunstwerkplaats". De Vlaamse Overheid wil met haar Relanceplan investeren in culturele infrastructuur en maakte een selectie van voorstellen in Oostende, Brugge, Kortrijk maar ook in Limburg. De toekomst van dit pand uit de jaren '60 was onzeker, zelfs was er sprake van afbraak.

Er ontstond ook meer en meer belangstelling voor het jong, recent patrimonium. Architecten, zoals Jakob Ghijsebrechts, Cente Van Hout en Maarten Lambrechts, pleiten om het groot volume een andere bestemming te geven wat nu ook is gelukt. Herbestemming moet steeds de prioriteit zijn, slopen enkel als niets anders mogelijk is. Het besef dat slopen een zware ecologische voetdruk nalaat wordt anno 2021 meer en meer in rekening gebracht.

Het AC gelegen aan Groenplein is een ontwerp van architect Louis Ghijsebrechts (°1932) foto: Marc Dubois

Het woord Brutalisme

De drang om alles onder te brengen onder een bepaalde naam of "label" blijft steeds problematisch. Dit valt te begrijpen omdat men vat wil krijgen maar de subtiliteit verdwijnt. Wie het dik boek uitgeven door Phaidon leest moet vaststellen dat het woord brutalisme (en New-Brutalism) ook een container begrip is geworden. De verwarring is groot als men in dit boek, gepresenteerd als een standaardwerk, men de bibliotheek De Krook in Gent kan vinden evenals de bibliotheek in Parijs met de vier glazen torens ontworpen door Dominique Perrault. Tijdens de bijeenkomst in deSingel om hulde te brengen aan de overleden Juliaan Lampens verzette Gerard Vandenhoute zich heftig dat zijn woning ontworpen door Lampens het etiket brutalistisch krijgt.

Prefabricatie

Het AC van Hasselt werd opgenomen in de Atlas of Brutalist Architecture van de prestigieuze uitgeverij Phaidon, als één van negen vermeldenswaardige brutalistische gebouwen in België. Het AC gelegen aan Groenplein is een ontwerp van architect Louis Ghijsebrechts (°1932) die zijn diploma behaalde in 1957. Het gebouw valt goed te dateren, de jaren '60. In mei 1968 werd het complex officieel in gebruik genomen. De gevel bezit een strak geritmeerde compositie om het groot volume een elegante verschijning te geven. Het meest opvallend element zijn de kuipvormige balkons in de langse gevel. Om het geheel een beheersbare schaal te geven werd het dak volume naar achter geplaatst. Hier werd gekozen om elk traveebreedte een gebogen dak te geven. Deze oplossing heeft enige verwantschap met de dakopbouw van het Telexgebouw in Brussel uit (1958-1965) ontworpen door Léon Stynen en Paul De Meyer. Ook het gefumeerd, koper kleurig glas was een nieuwe ontwikkeling in de glasindustrie. In de zijgevel (kant Lombaardstraat) was er een gesloten vlak met een cirkelvormige compositie, vermoedelijk de inbreng van een kunstenaar of een reliëf van Louis Ghijsebrechts. Recent werd vóór deze compositie een "groene gevel" aangebracht.

De grootste ontwikkeling is de bouwsector van de jaren '60 was ongetwijfeld de prefabricatie van betonnen gevelelementen, de opkomst 'architectonisch beton'. Bakstenen werden "brutaal" verdrongen door gehele onderdelen die op de bouwwerf aankwamen. De cementindustrie investeerde in de toepassing met het voorbeeld bij uitstek, de hoofdzetel van het cementbedrijf CBR in Bosvoorde ontworpen door architect Constantin Brodzki. In deze geschiedenis van gevelprefabricatie is het gebouw van Bank Lambert (nu ING gebouw) in Brussel van groot belang geweest.

Het gebouw van Louis Ghysbrechts in Hasselt is een goed tijdsdocument en behoort tot de betere voorbeelden in Vlaanderen. Dat het voorbeeld uit de jaren '60 een herbestemming zal krijgen kan DOCOMOMO België toejuichen.

Detail gebouw Hasselt foto: Marc Dubois

Marc Dubois architect
President Docomomo België / Belgique

Maart 2021